НАЦІОНАЛЬНИЙ ГНІТ І "СОЦІЯЛІСТИЧНІ" ОБІЦЯНКИ.

Зріст реакції у Росії на де-який час поховав справу згоди інтернаціональної соціял-демократії що до припиненя війни. Петербурській Раді Робітнічих і Салдатських Депутатів не пощастило силою свого авторитету побороти всі трудности і перепони, що повстали на шляху до Стокгольму як з боку союзного імперіялізму, так і з боку соціял-патріотичного настрою пролетаріяту ворожих держав.

Але ся тимчасова задержка сеї критичної для революційної Росії і міжнародного пролетаріяту справи не повинна кидати в одчай пролетарські маси. Треба глянути на справу тверезими очима. Аджеж то тільки в біблійній мітольогії від трубного гуку впали мури Єрихонські. В жи тю ж чудес не буває, то й дивувати ся провалови благородної ініціятиви Ради Робітничих і Салдатських Депутатів — не доводить ся.

Очевидно, для справи міжнародного порозуміня ще не настав час. Очевидно, економічна руїна ворожих держав ще не дійшла до того ступеня, коли злидні і муки широких мас змушують їх зважити ся на революційний виступ. А тільки коли сей процес катастрофальної зміни політичних відносин відбудеть ся по більшости ворожих держав, тільки тоді справа демократичного мира стане на реальний шлях і вирішить ся надзвичайно швидким темпом. Демократії не можуть воювати ся між собою, як і не стануть торгувати ся за той чи инший пункт формули мира, що досі ми в продовжшости місяців бачили.

Але, коли своєю волею і горячим бажанем ми й не можемо прискорити моменту мира, то се ані трохи не означає, що нам треба спинити дискусію з приводу справедливих його умов.

Безперечно формула "без анексій та контрибуцій і на основі самоозначеня народів", загалом беручи, є единою формулою, на якій може погодити ся пролетаріят всього сьвіта. Треба отже, лише виповнити її загальний обсяг конкретним змістом, щоб у слушний час яко мога менше гаятись над мирними переговорами. Тому обмірковане ріжних деталів формули не єсть завчасною працею, а, навпаки, дуже корисна справа.

Метою сеї статі не єсть докладне розроблене програми демократичного мира у всіх її деталях. Маємо на думці тільки висьвітлити, як сталось організаторами неудалої конференції питане про національне самоозначене і як потрібно до нього ставитись.

Отже, коли звернемо ся до трактованя сеї справи меншевитсько-есерівською більшістю петербурської ради робітничих і салдатських послів, то побачимо цікаву картину.

Спірні области, як Альзація-Льотарингія, або ж Вірменія, в згоді з заявами соціялістичних миротворців, можуть пристати чи до одної, чи до другої з ворожих держав. Щоб вони могли висловити свою волю, визнаєть ся за ними право на плебісціт, або ж, ще краще, на Установчі Збори, котрі можуть не згодитись ні на те, ні на друге і оповістити **самостійну державу.**

Отже, як бачимо, за людностю спірних областий визнаєть ся найвище право вершити свою долю, по своїй уподобі, і тому відносно неї право на національне самоозначене являєть ся, без всяких суперечок, — **необмеженим.**

Що ж до инших областий і народів, які віками терплять національну неволю і почувши, що за справу мира беруть ся соціялісти, у котрих на програмі від давна видруковано чорним на білому — "право націй на самоозначене" — захотіли і собі придбати тої добре вже витерпленої волі, то з ними справа обернулась трохи инакше. Меншевитсько-есерівська гилячка російського імперіялізму поспішає показати їм свою спину.

Ще коли там буде тая конференція, а кандидати на учасників її вже намагають ся змалювати її як якийсь **дипльоматичний торг.** Ось вам найсьвіжійший людський документ про сю майбутню торговицю:

> "На соціялістичній конференції можливо і повинно **договорити ся** тілько за те **найменше,** без чого неможлива спільна боротьба за мир. Ми, отже, можемо і повинні в справі права націй на самоозначене усунути всі ті національні питаня, котрі не були причиною війни і не є предметом спору між ворожими державами; напр.: питане ірляндське в Англії, українське та фінляндське в Росії не стояли в жаднім звязку з вибухом війни і не мають стати прикордонними питанями. Так само і з автономією Чехів".

Ми ніяк не можемо погодити ся з таким трактованем справи. Ми уважаємо, що ся війна так глубоко зворушила все житє земної кулі, так богато питань поставила руба, що наприклад питане **дальшої долі поневолених народів на мирній конференції мусимо поставити на весь його зріст.**

Отже в штабі революційного пролетаріяту, яким повинна бути інтернаціональна соціялістична конференція, долю України, Ірляндії, Фінляндії, Чехів, Індії і инших треба рішати так само, як і Альзас-Льотарингії, Бельгії, Вірменії. Се хоч би тому, що пролетаріятови ніяк не личить обертати своєї програми в "шматок паперу", що неодмінно стало б ся, коли б ми, послухавши автора цитати, стали розділяти національні питаня на ті, що були причиною війни і ті, що не були нею.

Соціялістичні (російські — Ред.) дипльомати саме як раз так і роблять, хоча й шукають собі оправданя. На їхню думку

> "включати подібні питаня до мирного трактату на тій підставі, що мир мусить визнати право національного самоозначеня, значило би страшенно утрудняти саму ратифікацію (затведжене) мира".

На перший погляд такі міркованя ніби й справедливі.

Але в них, як і в богатьох инших постулятах наших соціял-опортуністів показано тільки пів правди.

Треба ж бути довершеним утопістом (мрійником), щоб сподівати ся від европейського імперіялізму, що він згодить ся розбити пута поневолених національностий. Се перша половина правди; а друга полягає в тому, що демократії з імперіялістами торгувати ся, хоч би ціною зради інтересів "незачіплених війною" націй, абсолютно не годить ся. Зрада ся не поможе, як і дійсно не помогла.

Адже кождому марксістови мусить бути зрозумілим, що тут питане тілько в тім, чия сила. Буде вона на боці імперіялізму, імперіялісти не схочуть і балакать з соціялістами, як би ті не скидали з запрошеної ціни; буде вона на боці інтернаціонального соціялізму, так уже він не стане питати ся в імперіялістів, якого мира потребують замучені війною народи.

Очевидно союзний та ворожий імперіялізм ні за що не підуть на якісь уступки соціялістам. Се нічим неоправдана утопія, якої соціялістам треба як найшвидше спекатись.

Мира, свого мира, ми не добудемо доти, доки не розвалимо імперіялізм у його в дома. Найкращий же шлях до того — невпинна клясова боротьба, розрив **з практикою громадянського мира,** що панує як у Німців, так і в союзників.

Тільки тоді, коли під ударами пролетаріяту впаде сей імперіялізм, тільки тоді можна буде говорити про справедливий мир і по щирости розвязувати питаня з національним самоозначенем, не відкладаючи його "тільки в майбутню історію".

Тільки тоді соціялістам можна буде уникнути вбогих обіцянок:

> "всі инші національні питаня можуть бути вичерпані в формі обопільного з'обовязаня соціялістів боротись проти національного гніту в будучности енергічнійше, ніж в минувшині".

Се все хороші слова безсилих людий і марксіста, котрий звик стояти на ґрунті реальних відносин сили, вони задоволити не можуть.

Українським соціял-демократам вони ще менше можуть чого говорити. Як справді можна їх брати на увагу, коли вони стоять в статі (Кієвска Мисль, ч.207), яка кількома рядками вище з висока констатує, що Україну не зачеплено війною, що українське питане не єсть питанем прикордонним?

Допустити, що автор пише се тільки з анальфабетизму (по свому неуцтву), після широкого розголосу вимагань національного конґресу, аби український нарід мав на мировій конференції своїх представників, — я ніяк не можу. Отже, сьвідоме замовчуване правди є тілько грою на користь зацікавленого в українськім гнеті московського імперіялізму, грою, яка несьвідомо для російських соціялістів вяжеть ся з добре засвоєним ними за часів царату централістичним сьвітоглядом.

Ні, пролетаріятови поневолених націй не годить ся бавити ся хоча б і соціялістичними, та все ж обіцянками.

Треба йти простим шляхом, — шляхом клясової боротьби до розвалу імперіялізму.

І інтернаціональну соціялістичну конференцію скликати не для вироблення "найменшого", на що могли би погодити ся імперіялісти у своїх державах, а для згоди про взаємну допомогу, щоб спільними силами валити свої імперіялістичні уряди. Конференція повинна вирішити, як се найшвидше зробити.

Думаєть ся, що таку конференцію невидачою паспортів не спинити.

До такої "безпаспортної" конференції слід готовитись і нам.

Евг. Касяненко.
("Робітнича Ґазета")

МОСКВОФІЛЬСЬКА ГНИЛЬ!

В 127 числі "Роб. Ґазети" читаємо слідуючу статейку про роботу галицьких москвофілів на Україні:

"До Генерального Секретаріяту судових справ прислано чорносотенну проклямацію. Проклямація ширить ся по Волині.

Кореспондент за повним своїм підписом вказує, хто роздає її. Се волосний секретар, дрібна дичина.

Далеко цікавійше встановити авторів проклямації. А се дуже легко зробити, прочитавши її.

> "Возьмем многострадальную нашу сестру Галицію, которая осталась во владѣніи Австріи. Там наши братья по крови не имѣют никаких прав. Они лишены права не только молить ся по православному обряду, но и лишены права учить своих дѣтей на своем родном языкѣ".

Ясно, що писав москвофіл царославець. Лицемірні поклики на "многострадальную сестру нашу Галицію та старе шахрайство з "родним языком" дуже характерні для мови сих шакалів.

> "Що мазепинці працюють на австрійські гроші — се не секрет. З ґазет відомо, що відділи Української Ради є в Берліні і Відни і вони на німецькі й австрійські гроші працюють над розвалом "нашей родины — Россіи".

Після того, як російський народ одержав волю, в Росію прибув з Германії Українець Скоропис-Иолтуховський. Сей Українець почав підбивати "малоросов" відокремитись від Росії, а військо — одмовитись від наступу.

Коли до рук уряду дістали ся документи, що Українець Скоропис-Иолтуховський є німецький агент — сей мазепинець втік назад до Германії!"

Хай вибачить читач за сю довгу виписку підлої брехні, але я нарочито навів її, щоб йому видно стало, що се як раз ті облудні відомости, що ширить про Українців **контр-розвідка.**

Коли пригадати, що підчас ліквідації корнилівщини на Волині, в Бердичові арештовано Будиловича, москвофіла і двоюродного брата Геровського, котрі обидва служили в контр-розвідці, то автори відозви перед нами.

Треба ж нарешті спинити анти-українську провокацію чорної сотні. Органам революційної влади сором замовчувати таке цьковане української революції. Галицьке москвофільство мусить бути ліквідоване.

Око.

ПЕРШИЙ ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ РОБІТНИЧИЙ З'ЇЗД*).

(Від нашого кореспондента).

Не знаю, які надії складало на робітничий з'їзд українське громадянство. Де-хто, може, чекав від нього богато, де-хто, навіть, занадто богато (от, як прим. Укр. Соц. Дем. Роб. Партія); але ми — невелика скількість революційних соціялдемократів — мало сподівались від него.

Ми знали, що промислове житє на Вкраїні розвинене слабо, що робітництво тут становить меншість; ми знали також, що майже усі маси на Україні, включаючи й робітництво й робітничі організації — захоплені шовінізмом.

І справді, чого можна чекати від робітництва краю, де ще не так давно 90% населеня (як на Правобережній Україні) займало ся хліборобством та здобуванем сировини, і в той час, як населене України становило 27.2% населеня цілої Росії, — українське робітництво складало лише 16.2% російського. Крім того, сумна дійсність показала нам, що занадто богато чекати від прояв українського руху — не варта. На приклад, скілько ми чекали від українських соціялістичних організацій, — і як жорстоко обманули ся наші надії...

І ось 11 липня розпочав ся той з'їзд. З'їхалось яких 300 делегатів з ріжних кутків України й Росії. Вони репрезентували майже всіх українських робітників, не лічучи робітників з цукроварень, які мали свій з'їзд окремо, ще перше. І відразуж виявилась дуже відрадна річ: більшість делегатів належала до ріжних організацій. Безпартійних було зовсім небогато. Мало того: переважна більшість з них була соціялістами — соціял-демократами (половина) і соціялістами-революціонерами (більша часть другої половини). Се сьвідчить об тім, як високо підняв ся культурний рівень українських робітників. Бо хоч сучасні українські соціялістичні організації мають, як ми се нераз зазначували, богато хиб і недостатків, — всеж таки належане до них (а не до буржуазно-національних партій) більшости українського робітництва свідчить про клясову сьвідомість його.

Дальше виявило ся ще декілька характерних рисів, які вигідно відріжняли робітничий з'їзд від инших, попередних ріжних з'їздів, які йшли безперечно за своїми признаними "генералами", ніби не маючи власних поглядів.

Не зважаючи на те, що Винниченко та инші докладчики в своїх промовах закликували до підтримуваня "коаліційного" уряду (разом з входячими туди буржуями), робітники, в більшости своїй, великим співчутем приймали ті промови, які вказували на необхідність розриву з буржуазією і провадженя власної клясової політики.

Перший виступив в такім дусі т. В. Примаков, делегат київського комітету Рос. С.-Д. Роб. Партії, який був присутний на з'їзді, яко гість. Богато делегатів вимовляло свою солідарність з ним.

На другий день з'їзду, я вітаючи українське робітництво в імени т-шів з Америки й Канади, теж закликував до перебраня власти демократією, і моя промова, як об тім сьвідчать звіти в часописях, була принята з'їздом вельми гаряче, з великим співчутем**.)

На революційність з'їзду вказувало й то, що промовці на нім не повторяли старої й нерозумної казки, що нібито української буржуазії нема. Навпаки, деякі з них (як Єреміїв) доказували, що та буржуазія істнує, і що з нею потрібно енергічно боротись.

Нарешті, — і се найважнійше — в резолюції про війну, яка, треба зазначити, була дуже невитриманою, все таки є місце, яких ми не трапляли в резолюціях других укр. з'їздів. Се — де говорить ся про закінчене війни (пункт І-ий): "Війну треба скінчити як найскорше і для того тимчасовий уряд повинен в рішучій формі вимагати від Англії, Франції і инших союзників розпочати зараз же в купі з Росією мирні переговори з центральними державами і, при відмові союзників, **зробити дальші кроки, щоб припинити війну"** (курсив мій. — І.К.).

Все те дає нам право сподіватись від українських робітників більше, ніж від будь яких инших елементів, входячих в український рух. Се також дає нам право з вірою в поліпшене дивитись в будуче.

А наколи ті резолюції не витревалі й хиткі, коли одна частина в них противорічить другій, то в тім виявилась невитриманість й хиткість "провідників" укр. робітництва — соціялістичних партій, які на Україні все ще не стоять на висоті свого положеня.

Але й се не страшне для українського робітництва: становлячись все більше й більше сьвідомим клясово, воно зможе утворити нові організації, дійсно соціялістичні, дійсно пролетарські.

Київ, липень 1917р. **І. Кулик.**

*) Печатаючи отсю кореспонденцію т. І. Кулика про Перший Всеукраїнський Робітничий З'їзд находимо необхідним заявити, що так як т. Кулик належить до революційної Соц. Дем. Роб. Партії (большевиків), то і його погляд на сей з'їзд є відмінний від поглядів других товаришів, які вже писали нам про з'їзд та ухвалені на нім резолюції. — Ред.

**) Про моє виступлене згадали часописі російські ("Кієвская Мысль"), польський ("Dziennik Kijowski'') та українські ("Нова Рада", "Народна Воля" та инш.) крім "Робітничої Ґазети", яка знайшла потрібним замовчати се.

Зватись королем стало вже нині дуже небезпечно.

До неба зняв ся гордий вал,
До зорь зняла нас біла хвиля,
І раєм блиснув ідеал —
Вінець борцевого зусилля.
Але... і знов упали ми,
Втомившись бити ся, до низу,
І, замість зорь, тумани тьми
Покрили щастя сьвітлу ризу.
І в тім тумані, край руїн,
Біля рясних уламків човна,
Ми ходим знов білійше стін —
Офіра темних сил ґвалтовна.
Ми ходим знов і знов ждемо,
І знов гадаємо в трівозі:
Невже ж, як перш, нове ярмо
Нам здавить груди в перемозі?
Невже ж, як перш, новим панам
Народ слухняно схилить спину
І, вставши раз, на горе нам
Безсило зляже в домовину?
О, зроду ні!.. Але ж хутчій
Ладнаймо приряд і в дорогу!
Я знаю: буде грізний бій, —
Але ми вирвем перемогу!

"Роб. Ґазета". **Ів. Стешенко.**

КУПУЙТЕ ОТСІ КНИЖКИ В РЕДАКЦІЇ "РОБОЧОГО НАРОДА":

Царська Росія і українська справа	50ц
Фільософія штуки	50ц
Бог в революції	35ц
Календар "Новий Сьвіт"	30ц
За землю і волю	25ц
Розвиток соціялізму від утопії до науки	15ц
Хитра механіка	15ц
Земля і чоловік	15ц
Робітнича Читанка	15ц
Соціялізм а Релігія	15ц
Відокремлене Галичини	12ц
Релігія розуму	10ц
Добробит і інші оповіданя	10ц
Історія червоного прапора	10ц
Конець сьвіта	10ц
Наш Прометей	10ц
Червоний Кобзар, найкращі пісні	10ц
Американський Робітник	10ц
Робітничі пісні	10ц
Дорога до сьвідомости	10ц
Біблія капіталіста	10ц
Жінка і соціяльне питане	10ц
Гори трупів і море крови та сліз	5ц
Золото і нужда в Америці	5ц
Важне питане	5ц
Кляса проти кляси	5ц
Віра і громадські справи	5ц
Як мужик двох ґенералів вигодував?	5ц
Боротьба о сонце	3ц

Адресуйте так:

ROBOTCHYJ NAROD

Box 3658, (St. B.) Winnipeg, Man.

ARCHIVES OF ONTARIO
TORONTO

ДОПИСИ.

БАЖАЄ РОБІТНИЧОЇ ОРГА

Редкліф,

Читаючи українські часоп жна зауважити, що наш укр робітник починає пробуджува сну, починає думати в який с жна усунути той визиск та кр йому діють ся на кождім кро че се пробуджене замітне тіль яких місцевостях. От приміро наші робітники в Редкліф не ють над собою, чому не згурт в робітничу організацію? А найвисший. І робітників живе ре число. Жалко чоловікови ся, коли побачиш свого брата ря замість коло ґазети, або кни столом при картах. А як і н який цікавійший робітник, що боїть ся взяти до рук "папір", гляне тільки як там "война", в ч ках "Галіция", бо він до краю хати і на тім кінець. Каже, щ ше нема що для него читати. неділя, — то се час до стра "пул-румах". Отсе їх організац

Робітники в Редкліф! Спамята Чи не краще булоб як ми зій ся разом, прочитали дещо про робітниче положене не лиш т цілім сьвіті? Чи не краще з'орг вати нам наше робітниче това та подумати спільно над тим, я нам вибороти кращу платню та умови праці від наших гнобите піталістів? Киньте карти, полиш рівку, станьте сьвідомими робі ми, будьте борцями за свою доль ганізуймось, бо лиш в організа ла і побіда. Покажім нашим то шам робітникам з других місцев що ми не лишимо ся позаду в працюючого люду за волю, за к жите наше і наших діточок. С рім на Редкліф нашу робітничу нізацію.

І. Н

ЯК ЖИЮТЬ ПОПИ?

Богато наших людий вірить в те попи такі добрі, невинні та бідні, вони перед народом показують А се все неправда. Попи всюди живають ся в гараздах як ніхто гий. В котрій країні народ найбід ший і найтемнійший, там попи на гатші, там вони хмарою придусил род. Візьмім пр. Іспанію, Мекс Австрію, Італію, всюди аж кишить тої саранчі. Сама Іспанія має ок 120.000 попів. А Італія? Там сї д сьвіти з папою на чолі жиють в та достатках, що бідний народ й уяв собі не може. Коли тільки один бере 22,000.000 лірів платні, то що дї говорити про кольосальні суми, з'їдає хмара італійських попів? Аж чно подумати, що народ видає так личезні суми і то тільки за обман.

Попи всї і всюди сьпівають наро ви про царство небесне, а в душі т ки сьміють ся з дурнів, що можна ловити на такі обіцянки та прега жити в найбільших вигодах. Бо і що їм здуманого царства небесн десь за хмарами, коли вони мають дійсне царство.

А ти, робітнику, роби як чорний на ту зграю чорноризців та вдово ся, що вони тебе до "неба" вишл

Та чи буде коли кінець сему? Б він вже наближаєть ся. Цілкови кінець попівській неправді прийде ді, коли увесь працюючий люд в ме ся за науку, за книжку, за віль думне слово. Тільки сьвітська на правдиве вільне слово виведе наро попівської неволї. Тільки наука з бить народ вільним від всякої по ської залежности і туманства.

А. Зубрицький.

ПОВІДОМЛЕНЕ.

Ошава, Онт.

Отсим подаєть ся до відома в Товариствам і симпатикам нашого ху, що мітінґи відділу У.С.Д.П. ч. відбувають ся кождого четверга о 7.30 вечером; відчити і дискусії ко го вівтірка і пятниці вечером і в ділю після обіду в льокали на К Стр. близько Олів Стр. Обовязк кождого робітника і робітниці є с дитись як найчисленнійше. Свобо слова і вступ вільний для всїх.

І. Бойчук, прот. секр

РІЧНІ ЗБОРИ.

Подає ся до відома всім члена Транскона, Ман., що річні збори варистава "Просьвіти" імени Тар Шевченка відбудуть ся дня 1-го гр ня, в суботу, в галї читальні о год 7-ій вечером.

Просить ся членів, щоби всї я лись як один, бо справи на поря дневнім будуть дуже важні.

Буде вибиратись новий виділ та п нимати нових членів.

А. Кралька, секр.